

Č.3

ŠKOLNÍ ČASOPIS
SEDMNÁCTKA

LEDEN, ÚNOR

2020/2021

**Milé čtenářky, milí čtenáři,
právě vyšlo třetí číslo časopisu
Sedmnáctka.**

Přejeme všem příjemné čtení.

Vaše redakce

Redakce

Ela Andrýsková

Sára Fabianová

Ella Fafílková

Gabriela Franková

Nikol Fujáčková

Léa Guillemenot

Karolína Hejdová

Eva Julinová

Alžběta Svobodová

Mgr. Nela Gottfriedová

Ve třetím čísle se dočtete...

Naše škola v zimním období - foto	5
Sníh	6
Sněhuláci dle fantazie v distanční výuce.....	7
Pranostiky.....	10
Významné lednové dny	12
Čaj	13
Pečený čaj - recept	15
Med	17
Zimní sporty.....	18
Křížovka	21
Křížovka - řešení.....	22
Závěrečný citát.....	23

NAŠE ŠKOLA V ZIMNÍM OBDOBÍ

SNÍH

Proč padá sníh a jak tam někde vysoko v nebi vzniká?

Sníh se vytváří vysoko nad zemí v oblacích, odkud vločky při překročení určité velikosti vypadávají a snášejí se k zemi. V podstatě je sněhová vločka tvořena ledovými krystaly z dvanácti molekul vody. Ledový krystal, který vznikl z větší části přímo z vodní páry, narůstá podle šesterečné krystalické mřížky na tzv. kondenzačním jádře (většinou se jedná o zmrzlou kapičku vody o průměru cca 1 mikrometru). Krystalky, ze kterých je vločka tvořena, vznikají v mracích při teplotě $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Velikost sněhových vloček

Velikost nově vznikajících krystalků se pohybuje mezi 0,005 až několika milimetrů a tloušťka si zachovává 1/10 průměru vločky. Z toho vyplývá, že průměrná vločka je velká 5 mm a váží 0,0004 gramu. Po celou dobu letu vločky dochází podle teploty k jejich spojování. Nejčastěji dorůstají do velikosti 1 až 5 centimetrů. Jedna z největších sněhových vloček byla nalezena v Montaně v USA v roce 1887 a měla rozměry 381 milimetrů na šířku a 232 milimetrů na výšku.

5 věcí, co o vločkách nejspíš nevíte

- 1) Každá vločka padá jinak. Některé vibrují, jiné plachtí.
- 2) Přesný tvar vloček určuje teplota, za níž vznikají. Za teploty kolem $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$ se tvoří vločky trojúhelníkového tvaru.
- 3) Nejtypičtější sněhová vločka připomíná hvězdu se šesti paprsky. Vzniká za bezvětří.
- 4) Existuje sedmnáct základních typů sněhových vloček. Každá je ovšem v závěru unikátní, vždy se liší tím, jak je formována podmínkami.
- 5) Největší sněhová vločka byla podle Guinnessovy knihy rekordů pozorována v roce 1887 v americké Montaně v pevnosti Fort Keogh. Měřila v průměru 38 milimetrů.
- 6) U nás byla největší sněhová vločka zaznamenána kronikářem v 17. století a měřila údajně 20 milimetrů.

(L. Guilleminot)

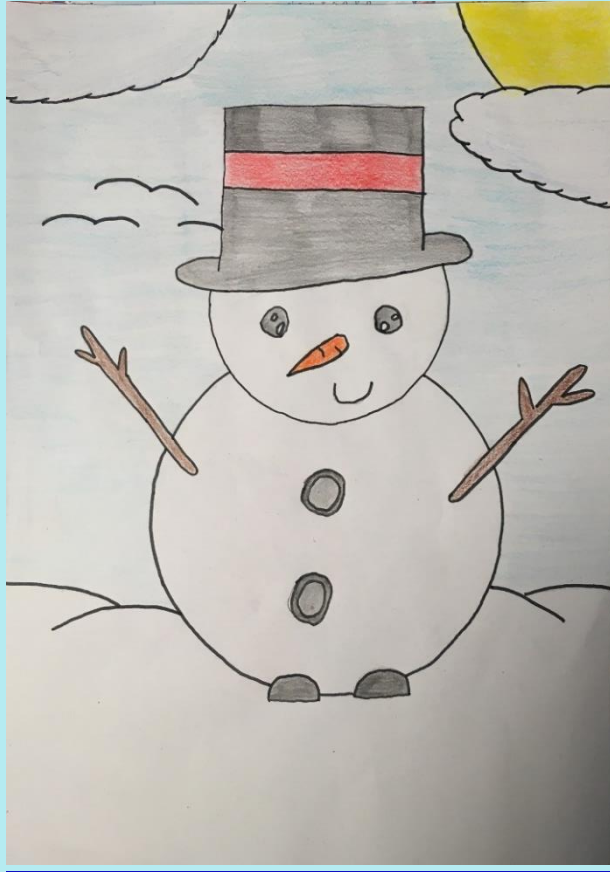
(Čerpáno z Wikipedie, prima nápady)

SNĚHULÁCI DLE FANTAZIE

Šestý ročník měl za úkol zpracovat sněhuláky dle vlastní fantazie, za využití různých materiálů, barev, oblečení.

PRANOSTIKY

leden

Je-li teplo v lednu, sahá bída ke dnu.

Leden studený, duben zelený.

Mlhavý leden – mokré jaro.

Mokrý leden – prázdné sudy (neurodí se vína).

Než v lednu sedláka, to radši vlka na poli viděti.

Ryje-li krtek v lednu, končí zima v květnu.

V lednu moc sněhu, v červnu moc sena.

únor

Co si únor zazelená, březen si to hájí; co si duben zazelená, květen mu to spálí.

Je-li v únoru sucho a zima, bude horký srpen.

Kdyby měl únor takovou moc jako leden, nechal by v krávi zmrznout tele.

Leží-li kočka v únoru na slunci, jistě v březnu poleze za kamna.

Mnoho mlh v únoru přináší toho roku mnoho deště.

Netrkne-li rohem, šlehne ocasem.

Únor bílý, pole sílí.

VÝZNAMNÉ LEDNOVÉ DNY

1.1. Nový rok

Je svátkem začátku nového roku. Podle celosvětově nejrozšířenějšího gregoriánského kalendáře připadá na 1. ledna. V noci z 31. prosince na 1. leden svět slaví konec roku a tak i začátek nového – Silvestrovské oslavy. Před Novým rokem si jednotlivci, rodiny i firmy posílají blahopřejné novoročenky, s hezkým či vtipným obrázkem a s přáním zdraví a štěstí v nadcházejícím roce. Nový rok je v ČR, ale i v dalších zemích světa státní svátek.

6.1. Tři králové

Tento den se v katolických zemích o svátku Zjevení Páně (6. ledna) píše posvěcenou křídou na dveře domů a chlévů zkratka K † M † B † nebo latinský ekvivalent C † M † B † (nebo † C † M † B) jako formule požehnání. Tyto tři křížky symbolizují Nejsvětější Trojici: Otce, Syna a Ducha Svatého. Někdy jsou zaměňovány se znaménkem plus.

V ČR je tzv. Tříkrálová sbírka, která je organizována Charitou Česká republika a v ní sdruženými charitami. Hlavním účelem je pomoci handicapovaným, nemocným, seniorům apod.

(zdroj: wikipedie)

ČAJ

Zajímavosti z historie

S pitím oblíbeného moku zhruba tak, jak ho známe dnes, se poprvé setkáváme v období vlády dynastie Ming (14. - 17. stol.). Čajové lístky byly spařovány horkou vodou ve velkých šálcích, z nichž se pilo. Používání čajových konviček je spojeno s rozšířením pití čaje do všech vrstev čínské společnosti v 15. století. Čajová kultura se nejprve rozšířila do Japonska a Mongolska, později do Arábie a v 17. století se čaj dostává i do Ruska a Evropy, kde se stává velmi oblíbeným nápojem. Evropané, zejména Britové, ho začínají pěstovat ve svých koloniích (Indie, Srí Lanka), Rusové ho zase vysazují na Kavkazu a Číňané ho přivážejí na Tchaj-wan.

Další čajové plantáže jsou budovány na Sumatře, na Jávě, v Jižní Africe a na mnoha dalších místech. Čaj se stává významným obchodním artiklem a celosvětovým kulturním fenoménem.

Druhy čajů

Bílé a žluté čaje jsou velmi vzácné a lahodné a pěstují se, stejně jako čaje zelené, pouze v určitých lokalitách. Jsou mírně spařeny a vystaveny slunečnímu záru nebo praženy na pánvích ve velkých závodech a neustále míseny kruhovitými pohyby rukou, aby bylo zaručeno rovnoměrné vysoušení a jednotná barva. Žluté čaje jsou sušeny pod vrstvou lněné látky.

Druh Oolong (polozelený) je vystaven slunci po delší dobu; tyto zvláštní čaje vynikají lahodnou vůní a zcela výjimečnou chutí. Nejcennější z nich dostaly jméno po Železné bohyni z čínských legend, Ti Kwan Yin, neboť svou černou barvou připomínají železo.

Černé čaje Číňané označují za červené, přestože mají černou barvu. Získává se z nich nádherný tmavorudý nápoj. Jsou to čaje konzumované nejvíce na Západě, které se dovážejí hlavně ze Srí Lanky a Indie. Např. Earl Grey nebo English breakfast bývá směsí dvou nebo tří černých čajů z Keemunu (v Číně), Assamu (v Indii) anebo Cejlonu (Srí Lanky).

Druh Pu-er (tmavý) je výhradně čínský čaj, příznačný jakoby zatuchlou vůní, kterou způsobují v něm obsažené bakterie. Někdy bývá označován jako čínský penicilin a má výborné účinky na trávení a zlepšení zdravotního stavu, především na snižování tuku. Někdy mívá červenou barvu, ale většinou je hnědý až černý a připravuje se z něho silný nápoj.

Čajovník

Čaj vzniká zpracováním listů čajovníku. Z botanického hlediska je čajovník stále zelený keř, dorůstající v přírodě výšky 5 až 15 metrů, výjimečně až kolem třiceti metrů. Na plantážích jsou keře udržovány ve výšce kolem jednoho metru. Umožňuje to pohodlnější sběr čajových lístků a zvyšuje úrodu.

Listy čajovníku jsou dlouhé od tří do pětadvaceti centimetrů a široké mezi jedním a deseti centimetry, dospělé listy jsou tlusté, hladké a kožnaté, s krátkým řapíkem. Čajové lístky se většinou sbírají několikrát do roka, v některých oblastech prakticky celý rok. Lístky se sbírají podle sběrových formulí, které určují, kterou část výhonku uštípnout. Obvykle jsou cennější mladší menší lístky u špičky výhonku a pupen. Čaj obsahuje kofein, známý také jako tein. V Evropě se čaj původně pil jako lék.

Přírodně čajovník roste v jihovýchodní Asii při hranicích Číny a Indie. Jako kulturní rostlina se pěstuje na mnoha místech s příhodnými podmínkami, mezi známé čaj produkující země patří Indie, Pákistán, Írán, Srí Lanka, Tchaj-wan, Japonsko, Indonésie, Nepál, Austrálie, Argentina a Keňa. Nejlépe se mu daří v monzunovém klimatu v subtropickém a tropickém pásu, roste na kyselých půdách, od hladiny moře až po nadmořské výšky kolem 2500 m.

(G. Franková, N. Fujáčková)

(zdroj: Wikipedie)

PEČENÝ ČAJ - RECEPT

SUROVINY:

- 2 kg směsi ovoce
- 20 kg cukru
- 1dl rumu
- šťáva z 1 citronu
- špetka skořice

PŘÍPRAVA:

- 1) Dvě kila různých druhů ovoce rozkrájíme na kostičky. Přidáme kilo cukru (podle toho, jak moc je ovoce kyselé
- 2) Ovoce s cukrem pečeme na plechu do zhoustnutí. Po vyndání z trouby vmícháme rum, šťávu z citronu a špetku skořice. Horké rozlijeme do sklenic a zavíčujeme (jako marmeládu).
- 3) Na šálek čaje použijeme, lžičku ovocné směsi, kterou zalijeme horkou vodou.

(E. Andrýsková)

MED

Je nejznámější a nejrozšířenější včelí produkt. Je to sladká hmota, v podstatě přesycený cukerný roztok vytvářený včelami z nektaru a medovice. Včely sbírají nektar a medovici, řídké cukerné šťávy, v úlu je zahušťují a současně přidávají výměšky svých žláz. Med prochází procesem zrání a výsledkem je mikrobiálně stálý med s obsahem vody kolem 20 %. Z cukrů jsou nejvíce zastoupeny jednoduché cukry glukóza a fruktóza, malé množství – do 5 % - sacharóza, a především u medovicových medů pak složitější cukry a dextriny. Z ostatních látek jsou ještě v medu obsaženy bílkoviny, aminokyseliny, organické kyseliny, minerální látky, vitaminy, aromatické látky, barviva aj.

Podle původu dělíme medy na: květové, medovicové a smíšené, květové pak ještě můžeme rozdělit podle převažujícího zdroje snůšky na: řepkový, akátový, malinový, lipový, jetelový, slunečnicový.

Má určité fyzikální a chemické vlastnosti, které charakterizují jeho kvalitu. Specifická hmotnost neboli hustota je asi 1,4kg /l při obsahu vody 20 % a teplotě 20°C. Hustší medy mají nižší obsah vody (při 16 % je to 1,43 kg/l), naopak řidší medy mají vody více. Přírozenou vlastností medu je jeho krystalizace, kdy rychlost záleží na mnoha činitelích. Důležitý je poměr glukózy a fruktózy. Akátový med s větším množstvím fruktózy krystalizuje pomalu nebo vůbec, řepkový nebo jetelový s nižším obsahem fruktózy krystalizují poměrně rychle, ostatní medy podle druhu krystalizují za několik týdnů až měsíců.

(K. Hejdová)

(zdroj: včelarství-kosec)

ZIMNÍ SPORTY

Krasobruslení

Krasobruslení je druh zimního sportu, ve kterém je kladen důraz na umělecké ztvárnění piruet, skoků a kroků. Dělí se do čtyř základních disciplín:

- Jednotlivci (muži a ženy)
- Sportovní páry
- Tance na ledě
- Synchronizované bruslení

První krasobruslařský závod se konal ve Velké Británii v roce 1814. Odtud se krasobruslení šířilo do celé Evropy a Ameriky. V USA přidali ke krasobruslení ještě hudbu a taneční i baletní prvky. Krasobruslení je jediný olympijský sport, kde faktickou polovinu ze všech čtyř základních soutěžních disciplín absolvují muži a ženy společně v páru, jde o jeden z mála sportů, kde muži závodí společně v páru s ženami.

Nejznámější čeští krasobruslaři v ČR:

- Petr Barna
- Martin Bidař
- René Novotný
- Vladislav Čáp
- Josef Dědič

(S. Fabianová)

(zdroj: Wikipedie)

Lyžování

Lyžování je zimní sport spočívající v pohybu člověka vlastní silou po sněhu pomocí lyží, dlouhých úzkých desek. Lyžování původně sloužilo k dopravě, v průběhu 20. století se postupně stalo zejména sportovní a rekreační aktivitou. Lyžování je mnoha odvětvími zastoupeno v zimních olympijských hrách.

Lyžaři jsou vybavení nejen lyžemi s lyžařským vázáním, ale i speciálními botami. Lyžaři, kteří se věnují běžeckému lyžování, mají vždy také hůlky, které drží v rukou a odpichují se jimi od země. Z důvodu bezpečnosti je lyžařům doporučováno využívat přilby. Zajímavostí je, že v Itálii mají děti nošení přilby povinné do čtrnácti let.

Dělí se na alpské lyžování (dříve sjezdové), při kterém lyžaři sjíždějí (obvykle hodně prudký) kopec mezi brankami. A na severské lyžování (dříve klasické), které zahrnuje kromě běhu na lyžích i skoky na lyžích a severskou kombinaci, která zahrnuje běh a skoky.

Moderním a zároveň nejmladším lyžařským odvětvím je akrobatické lyžování, při kterém lyžaři na lyžích předvádějí akrobatické prvky. Například: salta nebo jízdu přes umělé překážky apod.

Samostatným odvětvím je biatlon, který kombinuje běh na lyžích se sportovní střelbou. O tomto sportu se více dozvíte na straně 20.

(E. Julínová)

(zdroj: Wikipedie)

Biatlon

Biatlon je tradiční zimní sport kombinující běh na lyžích a střelbu z malorážné pušky. Existuje také letní biatlon, kde běh na lyžích nahrazuje jízda na kolečkových lyžích, kros nebo jízda na kole. Třetím, méně známým odvětvím, je tzv. skiarc, neboli lukostřelecký biatlon, kde je střelba z malorážné zbraně zaměněna za střelbu z luku.

Český biatlon na mistrovství světa

První výraznější úspěchy přineslo českému biatlonu Mistrovství světa v roce 1969. Štafeta ve složení: Stanislav Fajstavr, Vladimír Jeřábek, Pavel Ploc a Ladislav Žižka dojela na čtvrtém místě. Ve vytrvalostním závodě získal Pavel Ploc 8. místo.

V roce 1987 vybojoval Jan Matouš bronzový kov v Lake Placid. Na dlouhou dobu to byla jediná česká (tehdy ještě československá) medaile z individuálních závodů.

V týmových kláních se našim dařilo. Nejvíc ženské štafetě v Borovci 1993. Jana Vápeníková, Jiřina Pelcová, Iveta Roubíčková a Eva Háková získaly premiérové české zlato.

Nezapomenutelné bylo MS 2003. Kateřina Holubcová Jakešová se ve vytrvalostním závodě stala první českou mistryní světa mezi jednotlivci, navíc byla třetí ve sprintu. Bronz z nejkratší distance získal i Zdeněk Vítek.

Za dva roky měla Česká republika i mistra světa. Stal se jím Roman Dostál. O dva roky později zářil Michal Šlesingr. V Antholzi poskládal dokonalou postupku, když skončil druhý, třetí, čtvrtý a pátý.

(B. Svobodová)

(Zdroj: wikipedie, biatlonmag.cz)

KŘÍŽOVKA

Vyluštěte křížovku a najděte, ve kterém sloupci se ukrývá tajenka. Řešení naleznete na straně 22.

1.

2.

3.

4.

1. Český koláč.

2. Největší přehrada v ČR

3. Anglický křátek.

4. $10 \cdot 2 =$

(E. Fafílková)

KŘÍŽOVKA – ŘEŠENÍ

Tajenka: ZIMA

1. VOZÍK
2. LIPNO
3. HAMSTER
4. DVACET

1. Český kollej.
2. Největší přehrada v ČR.
3. Anglický křeček.
4. $10 \cdot 2 =$

(E. Fafílková)

ZÁVĚREČNÉ SLOVO S CITÁTEM

*Vážené čtenářky, vážení čtenáři,
na další číslo časopisu se můžete těšit v dubnu.
Poslední stranu třetího čísla zakončíme s citátem.*

Vaše redakce

***Chovejme se ke svým přátelům tak, jak si přejeme, aby se i oni
chovali k nám.***

(Aristoteles)

Poznámka

*Aristoteles – byl filosof vrcholného období řecké filosofie, nejvýznamnější žák
Platonův. Jeho rozsáhlé encyklopedické dílo položilo základy mnoha věd).*

Na viděnou na jaře

